

Ministeren

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

29. april 2015

Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra det åbne samråd i Uddannelses- og Forskningsudvalget tirsdag den 28. april 2015 vedrørende studie- fremdriftsreformen.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Slotsholmsgade 10
Post Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
Mail ufm@ufm.dk
Web www.ufm.dk

Med venlig hilsen

CVR-nr. 1680 5408

Sofie Carsten Nielsen

Ref.-nr. 15/002998-13

DET TALTE ORD GÆLDER

Efter ønske fra Rosa Lund (EL), Merete Riisager (LA), Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) og Esben Lunde Larsen (V) har udvalget stillet følgende spørgsmål:

Samrådsspørgsmål V

Ministeren bedes redegøre for, hvordan studiefremdriftsreformen understøtter ambitionen om at løfte kvaliteten af de videregående uddannelser herunder særligt i lyset af den aktuelle kritik af tvangsmerit, væksten i reksamener og reduktion af specialelængderne.

Svar V

Jeg tror efterhånden, alle ved, at kvaliteten på de videregående uddannelser er en hjertesag for regeringen - og for mig.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Vi skal sikre, at de videregående uddannelser kan møde fremtidens krav og behov. Det har jeg en opfattelse af, at alle er enig i. Der skal være feedback til de studerende, studier på fuld tid og en stærk kobling mellem teori og praksis.

Derfor har jeg også for kort tid siden sammen med rektorerne for universiteterne, professionshøjskolerne, erhvervsakademierne og de kunstneriske uddannelser indgået erklæringen "Fælles om god uddannelse".

Erklæringen sætter en fælles retning, som er et helt afgørende pejlemærke for det videre arbejde med kvaliteten på de videregående uddannelser.

Jeg er så blevet spurgt om, hvordan SU-reformen, som studiefremdriftselementerne er en del af, understøtter ambitionen om at løfte kvaliteten på de videregående uddannelser.

Det er godt, at vi har et samråd, hvor vi kan få belyst de forskellige elementer. Men spørgsmålet er lidt pudsigt, når de fleste af spørgerne selv var med til at lave reformen.

Målet med fremdriftsreformen var som bekendt at stille øgede krav til både de studerende og uddannelsesinstitutionerne om hurtigere fremdrift på studierne.

Det var forligspartierne enige om, da vi indgik den politiske aftale om SU-reformen.

Det var min forgænger, der sad i ministerstolen, men jeg er selvfølgelig helt enig i den.

Det var forligspartierne enige om, da vi sammen stemte for loven nede i Folketingsalen.

Og det var forligspartierne enige om, da forligskredsen efterfølgende var inddraget i udmøntningen af loven i bekendtgørelser.

Alligevel er Venstre, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance nu - i alliance med Enhedslisten - med til at sætte spørgsmålstegn ved reformen.

Den samlede reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse medfører en forbedring af de offentlige finanser på 2,2 mia. kr. i 2020. Det er midler, der skal anvendes og er blevet anvendt på initiativer, der igen skal få gang i væksten og jobskabelsen – bl.a. til gavn for de studerende.

Noget vi alle på det tidspunkt forsvarede og forklarede, fordi vi skulle have gang i væksten og beskæftigelsen igen.

Med reformen har vi således bedt de studerende om at bidrage til fremadrettet at sikre velfærden i vores samfund. I lighed med de mange reformer, der er gennemført i de senere år, som berører andre grupper i samfundet.

Efterfølgende har regeringen selv sat fokus på kvalitet og relevans – blandt andet med den erklæring, jeg lige nævnte.

Den følger op på Kvalitetsudvalgets analyser og anbefalinger fra oktober sidste år.

Det var de anbefalinger om bedre kvalitet, som jeg mener at have opfattet, at Venstres ordfører hellere ville smide i skraldespanden.

Jeg anerkender grundlæggende ikke præmissen om, at der er en modsætning mellem at studere på fuld tid og at blive dygtig.

Det er min forhåbning, at reformen af rammerne for studie gennemførelse i mange tilfælde rent faktisk kan styrke kvaliteten, idet reformen sikrer større fokus på studierne og dermed en mere intensiv studietid.

Det gør det ikke alene. Det hænger sammen med alt det andet, der er i gang, og som erklæringen også er en opfølgnings på.

Studerende der læser på fuldtid må få et større fagligt udbytte af uddannelsen. Det er også dét, de studerende selv giver udtryk for, når de efterspørger flere undervisningstimer.

Reformen vil uden tvivl medføre en kulturændring på nogle uddannelser, især på uddannelser med lange studietider. Det var også en intention med reformen.

En kulturændring der blandt andet handler om, at uddannelsesinstitutionerne også skal løfte deres ansvar for, at uddannelserne bliver tilrettelagt, så de kan gennemføres på normeret tid.

Jeg anerkender, at den del af SU-reformen, der vedrører fremdrift, kræver en stor indsats på institutionerne, og at der er et stort arbejde i gang rundt omkring på universiteterne.

Jeg anerkender også, at reformen betyder, at de studerende rigtig mange steder skal vænne sig til nye vilkår.

Men det er vigtigt at understrege, at store dele af reformen jo end ikke er trådt i kraft endnu, og indtil vi har set, hvordan implementeringen bliver grebet an på institutionerne, hvordan man tilrettelægger uddannelserne, er det svært at afgøre, hvilken sammenhæng reformen vil have med kvaliteten af uddannelserne.

Sagen om tilrettelæggelsen af kandidatspecialerne illustrerer min pointe.

Universiteterne skal sikre, at specialet får et omfang, der i arbejdsbelastning svarer til de ECTS-point, som er fastsat for specialet.

Men den nærmere tilrettelæggelse af specialets afvikling er som hidtil overladt til universiteterne.

Det ændrer SU-reformen ikke ved: Der findes ikke regler fra centralt hold, som bestemmer, hvor lang tid i måneder eller dage, den studerende skal have til at udarbejde sit speciale, dvs. fra påbegyndelsestidspunktet til afleveringstidspunktet.

Det er derfor også muligt for et universitet at fastlægge specialeperioden, så studerende, der skal aflevere til sommereksamen, f.eks. begynder på specialet sidst på efteråret og ikke først i februar.

Min pointe er, at den konkrete tilrettelæggelse af fag og prøver, som universiteterne fastlægger, selvfølgelig har betydning for kvaliteten af uddannelserne.

Og det er klart, at vi med SU-reformen stiller nye krav til dem. Men bare fordi uddannelserne skal tilrettelægges anderledes, betyder det ikke, at de bliver dårligere.

Det samme gælder spørgsmålet om merit: Hvis det tilrettelægges fornuftigt, mener jeg ikke, at det vil hæmme kvaliteten af uddannelserne. Tværtimod.

Universiteterne skal sikre, at den studerende får forhåndsmerit i forbindelse med studieophold ved en anden institution svarende til den ECTS-belastning, som opholdet er normeret til.

Og det er nu obligatorisk for de studerende, der skifter studie, at deres tidligere gennemførte fag bliver meritvurderet af det nye studiested.

Der var, da vi indgik det brede forlig om reformen, fuld enighed om formålet: At undgå unødigt dobbeltuddannelse.

Er der beståede fag fra andre uddannelser, som har en faglig sammenhæng med den nye uddannelse, så skal de selvfølgelig udløse merit.

Også på dette punkt er det som hidtil universiteterne selv, der har ansvaret for at foretage de faglige vurderinger og træffer beslutning om merit.

Og jeg må sige, at jeg har svært ved at se kvalitetsproblemet i, at universitetsstuderende, der har taget et fag på en anden uddannelse, får merit for faget, hvis studienævnet vurderer, at der er faglig sammenhæng til den nye uddannelse.

Tvært i mod var det noget af det, vi alle sammen var optaget af – at sikre, at de studerende kan få merit.

Endelig vil jeg kort berøre spørgsmålet om reksamener.

Målet er naturligvis, at de studerende afslutter de fag, som de har fulgt, og at der ikke udvikler sig en kultur, hvor man udskyder sine eksamener, fordi man ikke føler sig klar til at gå op.

Her har institutionerne også et ansvar. Hvis det viser sig, at antallet af reksamener stiger markant i de kommende år, bekræfter det blot mig i, at det er nødvendigt med et øget fokus på at styrke kvaliteten af undervisningen, som vi også nu er i gang med at følge meget tæt op på sammen med uddannelsesinstitutionerne, bl.a. med erklæringen.

Kravet om obligatorisk tilmelding til fag og prøver får imidlertid som bekendt først virkning for alle studerende fra det kommende studieår - 2015/16.

Derfor er det efter min opfattelse alt for tidligt at sige noget om effekterne af den del af reformen af rammerne for gennemførelse. Det er meget få studerende, det indtil videre berører i den store sammenhæng.

Og som nævnt før vil det givetvis få forskellige konsekvenser alt efter, hvordan uddannelsesinstitutionerne vælger at tilrettelægge undervisningen og eksamenerne. Det var også ideen, at det skulle få forandringer til at ske.

Det leder mig frem til, at vi selvfølgelig skal følge med i, hvordan fremdriftsreformen kommer til at fungere.

Det har jeg også lovet i fælleserklæringen med institutionerne.

Af den fremgår det, at jeg vil tage initiativ til en drøftelse med institutionerne om status for studiefremdriftsreformen.

For selvfølgelig hører jeg dem, der kritiserer reformen og kommer med eksempler på, hvor de mener, at den vil ramme kvaliteten. Det skal vi følge.

Men som med alle andre reformer giver det jo først mening at drøfte konsekvenserne, når vi har set reformen virke og har lidt flere erfaringer med, hvordan den virker.

Derfor vil jeg lægge op til, at drøftelsen med institutionerne finder sted i 2016. Og det vil være naturligt efterfølgende at indkalde til møder i forligskredsen, hvor vi kan drøfte status.

Samrådsspørgsmål W

Vil ministeren redegøre for, hvordan der er sikret it-understøttelse af de studerendes tilmeldingskrav herunder ift. nødvendige individuelle studieplaner (bytning af valgfag og eftertilmelding)

Svar W

SU-reformen og fremdriftselementerne kræver ændrede processer og arbejdsgange på de enkelte uddannelsesinstitutioner.

Dette kan understøttes af it, men behovet for it-understøttelse af reformen varierer meget fra uddannelse til uddannelse. Nogle steder kræver det meget lidt, andre steder mere.

På erhvervsakademierne og professionshøjskolerne er uddannelserne struktureret med mange obligatoriske elementer.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

De er planlagt sådan, at de studerende følges ad på de enkelte årgange.

Derfor er det forholdsvis nemt for institutionerne her at tilmelde de studerende til næste års undervisning og tilhørende prøver.

Så her er behovet for it-understøttelse begrænset.

På universiteterne er mange uddannelser bygget op sådan, at de studerende selv sammensætter en stor del af uddannelsen af valgfrie studieaktiviteter. Her er det universiteternes pligt at sikre, at de studerende er tilmeldt det krævede antal ECTS-point.

For at it-understøtte de elementer i SU-reformen, der handler om fremdrift, er der i et tæt samarbejde mellem Uddannelses- og Forskningsministeriet og universiteterne udviklet for over fem mio. kroner funktionalitet til universiteternes studieadministrative system.

Tilmelding til obligatoriske studieaktiviteter foretages af universiteterne, mens tilmelding til valgfrie studieaktiviteter foretages af de studerende via et selvbetjeningsmodul.

Der er udviklet en funktion, som sikrer, at de studerende tilmelder sig det korrekte antal ECTS-point.

Optællingen præsenteres, så både de studieadministrative medarbejdere og de studerende selv nemt kan se, om tilmeldingskravet er opfyldt.

Udover det er der også udviklet it-understøttelse af automatisk tilmelding til omprøve uden mulighed for afmelding for den studerende.

Der er i det tætte samarbejde mellem ministeriet og universiteterne udviklet it-understøttelse til administration af tilmeldingskravet. Samrådsspørgsmålet fokuserer på it-understøttelse af individuelle studieplaner og bytning af valgfrie kurser i en eftertilmeldingsperiode.

Eftertilmelding og bytteperioder er en administrativ praksis, som blandt andet har været anvendt på Københavns Universitet.

De studerende har benyttet eftertilmeldingsperioden til at bytte valgfrie studieaktiviteter, i praksis ved mig bekendt at afmelde sig nogle fag og tilmelde sig andre.

Denne mulighed ophører nu på Københavns Universitet. Det skyldes ikke fremdriftselementerne af SU-reformen, men at Københavns Universitet selv har besluttet at droppe muligheden og derfor heller ikke har ønsket at få den IT-understøttet.

I forhold til individuelle studieplaner, så er det noget universiteterne for nylig har ønsket at kunne tilbyde studerende at udarbejde.

Tanken er, at de studerende ved studiestart ønsker valgfag og dermed tidligt tilrettelægger deres eget studieforløb.

Universiteterne og ministeriet undersøger i øjeblikket muligheden for at it-understøtte disse individuelle studieplaner.

I dette arbejde undersøges også muligheden for at tilbyde selvbetjening til de studerende.